

סיפור על ילד זעיר

עמוס ירקוני

סיפור על ילד ועיר

מקופסת סיגריות (מטוסיאן, דובק, פליירס - הכל הולך....), שהיה מדלג בזמן הרכיבה מ"שיח" ל"שיח", ומשמיע קול כמו מנוע-שני-טקט. לעתים הגענו עד הצריף, והיו נהגי-אוטובוס שנענו להפצרותיהם של מי מבינינו שלא היו להם אופניים, והעלו אותם "על חשבון הברון" לנסיעה חזרה ללב הקריה. המונח "טרמפ" יידחה בינתיים.

כשהלכתי עם סבא לבית הכנסת בשבת בבוקר, היה חישי-מהר מבחין שאני "מת" להצטרף לחבר'ה בחוץ. בתבונתו הבין שאין לכפות עלי את השהייה בבית הכנסת ויום פשרה - "תקרא את

האותיות הגדולות ותצא". אני הייתי מרחף מהר על המילים, ומזנק החוצה - בדרך כלל למטווח של חברי ה"הגנה" למרגלות מגדל המים שניצב על גבעת-חול, מול בית-נגלר של היום. כמו לגבי מבנים משמעותיים אחרים בתולדות ההתיישבות, הניחו גם פרנסי הקריה למגדל שסימל במידה רבה את הקריה, להתפורר עד שהיווה סכנה, ובית המשפט פסק שיש להרסו. מספר תורמים אספו כספים לשימור המגדל שבפשטותו איפיין כל-כך את הקריה, אך לדאבון-לב הסכום לא הספיק והמבנה נהרס.

מגדל המים ההיסטורי של קרית חיים

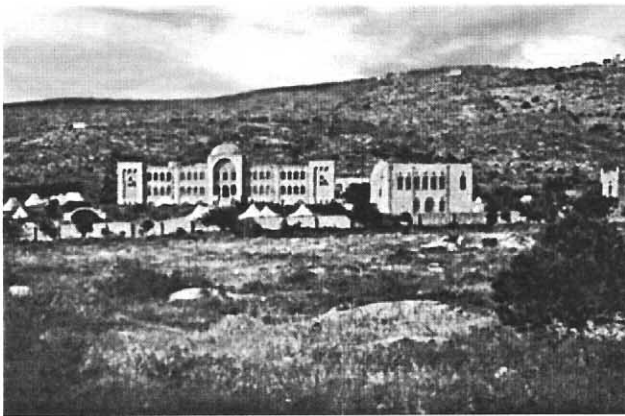
על גבעת החול היינו אוספים תרמילי "טו-טו" (קוטר 0.22 אינץש) לוחטים מיד כשנפלטו מבית הבליעה, וקשה להבין איך יצאנו רק עם חור אחד בישבן כשהתרוצצנו בין לועי הרובים העשנים. משם פנינו אל פסי הרכבת, עליהם היינו מניחים מטבעות של מיל או שני מיל, וגלגלי הרכבת היו רוקעים אותן לדיסקיות דקות ומעוקלות. כאשר אספנו אותן מבין הפסים הן היו עדין חמות.

מעת-לעת הייתי יוצא לטיול-ערב עם מאיר, צעיר הדודים שהיטלטל בין האווירה הדתית בבית ותנועת "הנוער העובד" שהייתה דומיננטית בקריה. מאיר היה נוטל לדרך מקל, מניף אותו תוך צעידה, והיינו משוחחים על דא ועל הא. בזכותו קראתי כמה

שטח הטכניון לאחר הגידור. בפינה העליונה, מגדל המים

משנקבע מקומו של הטכניון, נעשה מאמץ מיוחד לרכוש קרקע ולבנות מסביב, כדי למנוע את בידודו של המוסד - עשייה שהיא למעשה הבסיס של הדר הכרמל. הבנייה המואצת החליפה את מבני המגורים הארעיים, בעיקר את האוהלים והצריפים שהיו מפוזרים בשטח, וספחה אליה את השכונות מיצפה, יחיאל, נחלה, המעיין, ועוד שמות נשכחים.

הטכניון באמצע שומקום

לטכניון שסימל יותר מכל את חיפה והדר הכרמל, הייתה לא רק משמעות של מוסד אקדמי-טכנולוגי, אלא גם ביטוי לניצחון השפה העברית ב"מלחמת השפות". יוזמי הטכניון, אנשי אגודת "עזרה" בגרמניה, טענו שהעברית לא מדעית מספיק כדי ללמד בה. נגד תוכנית זו קמה התנגדות ציבורית רחבה שגם לוותה בשביתות והשבתות של מוסדות-לימוד ברחבי הארץ. קבוצה מתלמידי בית

ומימי הפורונקולים, הגוגל-מוגל והכוסות-רוח של סבא יעברו 70 שנה, ואני בלב העשייה הבריאותית כדירקטור במועצת המנהלים של "שירותי בריאות כללית", המספקת את השירות ל- 4 מיליון בני-אדם - כמחצית מהאוכלוסייה בארץ. בדיונים ובסיורים במרפאות ובבתי החולים, אני למד על ההתפתחויות הדרמטיות ברפואה, כמו גם על המחדלים והשגיאות, על האמצעים המושקעים, ועל הדילמות הקשות. אכן, מה שרואים משם לא רואים מכאן.

**אבל מה שבטוח - החשוב ביותר זה להיות בריא, בכל שפה.
זיי גזונט !**

*

הדרך שעשיתי יותר מפעם אחת ביום למטה ובחזרה למעלה דרך רחוב בלפור התלול בעיר, הייתה משובצת נקודות-ציון משמעותיות.

בפינת רחוב מסדה ניצב מגדל המים המעוטר, ובחדר המשאבות מעבר לדלת הברזל, ישב יעקב זניוק מפעילי ה"הגנה" (שששש...), שאיבד את ידו בהתפוצצות רימון-יד.

לדאבון לב, גם המבנה היפה והסמלי הזה נהרס.

מהמגדל נמשך הקיר שהסתיר את המתרחש ממערב - בית הספר המקצועי תיכוני (בסמ"ת), בית הספר הימי, ובתי המלאכה של הטכניון ובסמ"ת.

הרחוב שמתחת לרחוב תל-חי - רחוב מלצ'ט. בתחילתו ניצב ביתה של משפחת יחיאל וייצמן, אחד הבתים הראשונים בשכונה, שגבל בביתה של אהובה, ומעת לעת התקיימו שיחות בפער של שלוש קומות בין המרפסות של שתי הדירות. לעתים לקח אבא של אהובה את עיזר הבן במכוניתו, ולאחר נסיעה כזאת ציטט אותו מספר על החברה שלו, כשהוא לא יכול היה להבין איך יתכן שהנער מספר מפעם לפעם על מישהי אחרת...